

Till Näringsdepartementet

BOVERKET RAPPORT 2018:17: LOVBEFRIADE ÅTGÄRDER, UTVÄNDIGA ÄNDRINGAR OCH ANMÄLAN – ANALYS OCH FÖRSLAG

Ert diarienummer: N2017/02780/SPN

Svenska byggnadsvårdsföreningen, SBF, verkar bland annat för att slå vakt om vårt byggda och gröna kulturarv och nyttja detta som en resurs i stadsutvecklingen samt att främja en god stadsmiljö och god kvalitet i övrigt i nutida samhällsplanering. SBF har tagit del av rubricerade handling och anför följande.

Synpunkter

SBF anser att det är positivt att Boverket har fått i uppdrag att se över vissa delar av plan- och bygglagen, och välkomnar att delar av de senaste årens förändringar har blivit föremål för analys inom ramen för den nu aktuella rapporten.

Den tidigare plan- och bygglagen innebar en logisk uppställning av processen för utveckling av bebyggelsen: samhället genom statsmakterna ställer krav på den byggda miljön i lag, förordning och föreskrifter; samhället genom kommunerna preciserar kraven i översiktsplanen, detaljplaner och områdesbestämmelser. Ansvaret för uppfyllande av kraven i samband med utförande ligger på den enskilde och följs upp av samhället i samband med prövning av bygglov och med kontrollinsatser under genomförandet, och om kraven inte uppfylls ska samhället kunna ingripa i efterhand för att nå rättelse.

SBF avstyrker att de föreslagna åtgärderna i lagstiftningen genomförs i detta skede, och att resurserna i stället läggs på att genomföra en genomlysning av hela regelverket. Den överväldigande mängden ändringar som sedan har inträffat i regelverket har medfört ett synnerligen svåröverskådligt system med otaliga korshänvisningar och otydliga kopplingar till de mål som numera uttrycks i 2 och 8 kapitlen i plan- och bygglagen, och som dessvärre inte avhjälpes med 2011 års omskrivning av plan- och bygglagen. Boverket konstaterar i rapporten att ytterligare insatser behövs för att klara ut oklarheter i regelverket även med de föreslagna lagändringarna, vilket SBF eftertryckligen kan tillstyrka. Det är dock viktigt att statsmakterna i en sådan översyn återtar ambitionen med 2011 års plan- och bygglag att återföra klarhet, och förutsägbarhet i regelverket för en god bebyggd livsmiljö med tydliga kopplingar mellan mål, medel och uppföljning. I regeringsuppdraget efterfrågas emellertid fortsatta begränsade ändringar som kan få stora konsekvenser om inte sammanhangen är väl genomlysta.

Nedan lämnas kommentarer till Boverkets slutsatser och förslag i enskilda delar.

Analys av Attefallsåtgärder

SBF anser att det är bra att analysen har genomförts och har med intresse tagit del av slutsatserna som styrker vår uppfattning att det behövs en samlad översyn av hela regelverket.

Fortfarande saknas dock en analys över alla lovfria åtgärder, även friggebodarna, för att kunna få underlag beträffande konsekvenserna för prövningssystemet.

Större komplementbostadshus/komplementbyggnader m.m.

Förslagen medför ytterligare urholkning av syftet med prövningssystemet. SBF vidhåller sin tidigare framförda uppfattning i samband med införandet av Attefallsåtgärderna om olämpligheten av dessa. SBF avstyrker ytterligare utvidgning av rätten till lovfria byggnader inom planlagt område som hotar att förvanska bebyggelsemiljön bland annat i kulturhistoriskt värdefulla områden.

Lovbefriade åtgärder, utvändiga ändringar och anmälan

Systemet förutsätter att tillåtna åtgärder ska kunna följas upp för att undvika resurskrävande och utdragna tillsynsprocesser i efterhand och där lämpligheten av åtgärden kan bedömas på förhand, där kostnaderna för handlingar och prövning vida understiger kostnaderna för rättelse av en olämplig, genomförd åtgärd. En grundläggande förutsättning för lyckade resultat är dialog i tidigt skede mellan den sökande och myndigheten som följs upp i prövning av ansökan och byggkontroll med startbesked, samråd, platsbesök och slutbesked. Detta gäller såväl byggnader som omfattas av skyddsbestämmelser i detaljplan eller områdesbestämmelser, som byggnader som omfattas av förvanskningsförbudet enligt 8 kap 13 plan- och bygglagen.

Den obalans som råder beträffande små och omfattande byggåtgärder, och som påpekas i rapporten, förstärks ytterligare när den väl motiverade anmälningsplikten för solpaneler ställs mot förslaget att avskaffa anmälningsplikt och undantag från lovfria åtgärder i kulturhistoriskt värdefulla områden. Den största fördelen med det nuvarande systemet med förvanskningsförbudet och varsamhetskravet är att det omfattar alla byggnader vilket gör det möjligt att anpassa kontrollinsatserna till det enskilda objektet, oavsett om detta är identifierat i program, plan eller inventering. Den föreslagna möjligheten att i efterhand i detaljplan eller områdesbestämmelser införa anmälningsplikt är av mycket begränsad betydelse – sådana planprocesser kommer sannolikt inte heller framöver att prioriteras av kommunerna i förhållande till bostadsbyggnad, utbyggnad av verksamhetsmark eller samhällsservice.

Det förda resonemanget i rapporten kring ordet karaktär och ambitionen i Boverkets kunskapsbank att försöka komma till en närmare definition av detta är intressant. Det finns dock en risk för ytterligare problem i skarp bedömning vid tillståndsprövning och överprövning. Samhället bör ha ansvaret för bedömningen huruvida en åtgärd är lovpliktig eller ej. Det nuvarande systemet bör behållas.

SBF anser att de nya förslagen till lovbefrielse och slopade krav på anmälan inom så kallade 8:13-områden sammantaget innebär att de kulturhistoriska värdena i bebyggelsearvet ytterligare hotas, och avstyrker förslagen.

Ändrad lovplikt för byte av färg och utvändiga material

SBF anser att förslagen inte är helt klagörande och avstyrker dem i den föreslagna utformningen. SBF framhåller att lovplikten i princip bör vara generell med samma möjligheter till dialog i tidiga skeden som har beskrivits i föregående avsnitt i detta yttrande. Lättnader för enskilda byggnader och byggnadsdelar av mindre betydelse för den allmänna bebyggelsemiljön kan behandlas exempelvis genom lättnader i bygglovtaxan.

Förenkling av krav på anmälan

SBF har inga synpunkter på förslagen till ny struktur av lagtexten beträffande anmälan.

För Svenska byggnadsvårdsföreningen

Björn Ohlén
Ordförande

Tomas Nyström
Styrelseledamot

Svenska byggnadsvårdsföreningen grundades 1975 och är en oberoende icke vinstdrivande, ideell förening med cirka 6000 medlemmar. Föreningen är en miljöorganisation vars huvudsakliga ändamål är att sprida och förmedla kunskap om byggnadsvård och sunt byggande, att slå vakt om vårt byggda och gröna kulturarv och nyttja detta som en resurs i stadsutvecklingen samt att främja en god stadsmiljö och god kvalitet i övrigt i nutida stadsplanering.